

Sygn. akt **I 1 C 2634/18**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lipca 2019 r.

Sąd Rejonowy w Gdyni I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR Anna Stolarska

Protokolant: st. sekr. sąd. Maja Żyrek

po rozpoznaniu w dniu 27 czerwca 2019 r. w Gdyni na rozprawie

sprawy z powództwa **(...) (Luxembourg) Spółki Akcyjnej z (...) w Luksemburgu**

przeciwko **G. J.**

o zapłatę

I zasądza od pozwanego G. J. na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Luksemburgu kwotę 6.761,99 zł (sześć tysięcy siedemset sześćdziesiąt jeden 99/100 złotych) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 28 sierpnia 2018 roku do dnia zapłaty;

II oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III odstępuje od obciążania pozwanego kosztami procesu.

ZARZĄDZENIE

1. odnotować i zakreślić w rep. C
2. przedłożyć z wpływem lub za 30 dni

UZASADNIENIE

Powód (...) (Luxembourg) S.A. z siedzibą w Luksemburgu wniósł pozew przeciwko G. J. o zapłatę kwoty 13.591,99 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od ww. kwoty od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i kosztami procesu. W uzasadnieniu powód wskazał, że dochodzi roszczenia pieniężnego wynikającego z zawartej przez pozwanego umowy pożyczki o nr (...) z dnia 11 sierpnia 2017 r., którą to wierzytelność powód nabył od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W..

/pozew– k. 3-4v/

W dniu 2 listopada 2018 r. tut. Sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, którym orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

/nakaz zapłaty – k. 25/

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości, zarzucając powodowi brak udowodnienia roszczenia, zarówno co do zasady, jak i wysokości, a nadto naruszenie zasad współżycia społecznego poprzez ograniczenie zasady swobody umów z uwagi na zastosowanie w umowie niedozwolonych klauzul umownych dotyczących kwot prowizji za jej udzielenie. W ocenie pozwanego ustalenie opłaty przygotowawczej na kwotę 5.990,00 zł oraz opłaty administracyjnej na kwotę 840,00 zł stanowi próbę obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych.

/sprzeciw od nakazu zapłaty – k. 34 – 37v/

Na rozprawie w dniu 1 kwietnia 2019 r. pełnomocnik pozwanego podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie, a nadto wskazał na fakt dokonania przez pozwanego spłaty w kwocie 4.283,01 zł. Jednocześnie oświadczył, że pozwany, kwestionuje jedynie zasadność żądania zapłaty opłaty przygotowawczej i opłaty administracyjnej, nie kwestionując natomiast zasadności żądania zapłaty odsetek naliczanych, zarówno przez wierzyciela pierwotnego, jak i jego następcę prawnego. Zdaniem pozwanego, kwota należnego powodowi kapitału powinna stanowić różnicę pomiędzy kwotą, którą pozwany zobowiązany był zwrócić tytułem kapitału (10.000 zł) a kwotą już spłaconą (4.283,01 zł).

/protokół rozprawy z dn. 01.04.2019 r. – k. 51-51v/

W piśmie procesowym z dnia 8.04.2019 r. pełnomocnik pozwanego podniósł dodatkowo zarzut braku legitymacji czynnej powoda, nadto z daleko idącej ostrożności procesowej, w przypadku nieuwzględnienia ww. zarzutu, jak również zarzutu abuzywności postanowień umowy odnoszących się do wysokości prowizji obejmującej opłatę przygotowawczą oraz opłatę administracyjną, wniósł o rozłożenie na raty zasądzonej kwoty po 200 zł miesięcznie.

/pismo procesowe pełnomocnika powoda wraz z oświadczeniem o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania i załącznikami – k. 53 – 101/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 11 sierpnia 2017 r. G. J. zawarł z (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. umowę pożyczki nr (...) na kwotę 10.000 zł, w treści której zobowiązał się do zwrotu pożyczkodawcy łącznej kwoty 17.875 zł. Dochodzona pozwem kwota 13.591,99 zł stanowi niespłaconą część pożyczki składającą się z następujących kwot:

- 8.333,32 zł – tytułem niespłaconego kapitału,
- 299,54 zł – tytułem kwoty odsetek naliczonych przez wierzyciela pierwotnego do dnia zamknięcia salda,
- 147,03 zł – tytułem kwoty odsetek naliczonych od kwoty kapitału przez cesjonariusza,
- 4.742,10 zł – tytułem opłaty przygotowawczej (koszty czynności związanych z przygotowaniem umowy pożyczki),
- 70,00 zł – tytułem opłaty administracyjnej (koszty czynności związanych z zarządzaniem kontem umowy pożyczki).

/niesporne, nadto: umowa pożyczki – k. 5 – 9v/

(...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wystawiła opatrzone datą 14 marca 2018 r., - adresowane do G. J. – wypowiedzenie umowy pożyczki o nr (...) z jednoczesnym wezwaniem do zapłaty kwoty 13.337,18 zł.

/niesporne, nadto: pismo (...) S.A. z siedzibą w W. opatrzone datą 14.03.2018 r. – k. 10/

W dniu 28 września 2017 r. (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. zawarła z (...) (Luxembourg) S.A. z siedzibą w Luksemburgu umowę cyklicznego przelewu wierzytelności przysługujących cedentowi z tytułu umów pożyczek, przedmiotem której było ustalenie zasad cyklicznego przenoszenia na rzecz cesjonariusza ww. wierzytelności. W dniu 24 maja 2018 r. pomiędzy tożsamymi stronami zawarto porozumienie nr 8, na mocy którego doszło do cesji określonych w wykazie wierzytelności.

/niesporne, nadto: kopia umowy cyklicznego przelewu wierzytelności – k. 11 – 12v, kopia porozumienia z dn. 24.05.2018 r. – k. 13 – 13v/

W wykazie wierzytelności do porozumienia z dnia 24 maja 2018 r. do umowy Ramowej Cyklicznego Przelewu Wierzytelności z dnia 28 września 2017 r. zamieszczono tabelaryczne zestawienie danych umowy o nr (...) (w tym

łącznie saldo zobowiązania, kapitał, opłata przygotowawcza etc.) i danych osobowych G. J. (w tym danych adresowych, a także nr PESEL i nr dowodu osobistego).

/niesporne, nadto – vide – k. 14/

(...) (Luxembourg) S.A. z siedzibą w Luksemburgu wystawiła opatrzone datą 11 czerwca 2018 r., adresowane do G. J. zawiadomienie o przeniesieniu wierzytelności z jednoczesnym wezwaniem do zapłaty kwoty 13.483,32 zł wynikającej z umowy pożyczki o nr (...) z dnia 11 sierpnia 2017 r.

/niesporne, nadto – vide – pismo (...) (Luxembourg) S.A. z siedzibą w Luksemburgu opatrzone datą 11.06.2018 r. – k. 18/

Kwota uzyskana przez G. J. z tytułu przedmiotowej pożyczki została przez niego przeznaczona na lekarstwa i zabiegi dla żony po przebytych przez nią zabiegach i operacjach medycznych. Na pokrycie tych kosztów nie pozwalała G. J. wysokość uzyskiwanej przez niego emerytury. G. J. ma obecnie 80 lat. Uzyskuje emeryturę, która po zajęciach komorniczych wynosi ok. 2.000 zł. Stałe miesięczne wydatki związane z najmem mieszkania i jego utrzymaniem oraz uiszczeniem opłat za media wynoszą około 2.400 zł. Żona pozwanego nie nabyła praw do emerytury, uzyskuje jedynie zasiłek w kwocie 180 zł. Nieregularnie pomaga małżeństwu J. ich córka.

/dowód: zeznania pozwanego – k. 106v/

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wyżej wymienionych dowodów z dokumentów przedłożonych przez stronę powodową w toku postępowania, których prawdziwość nie budziła wątpliwości Sądu co do swej wiarygodności, a zatem brak było podstaw do odmowy dania im wiary. Pozostałe dokumenty zgromadzone w aktach nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia, gdyż nie wnoszą do sprawy żadnych nowych istotnych okoliczności.

Powód domagając się zasądzenia od pozwanego kwoty wskazanej w pozwie powoływał się na umowę pożyczki z dnia 11 sierpnia 2017 r. zawartą między pozwaną a (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W., wyjaśniając, że wierzytelność dochodzoną pozwem, wynikającą z ww. umowy pożyczki, nabył na podstawie umowy przelewu wierzytelności z dnia 28 września 2017 r. i porozumienia z dnia 24 maja 2018 (art. 509 k.c.).

Pozwany wskazywał na abuzywność postanowień umowy odnoszących się do wysokości prowizji obejmującej opłatę przygotowawczą oraz opłatę administracyjną, nadto kwestionował legitymację czynną powoda. Z daleko idącej ostrożności procesowej, w przypadku nieuwzględnienia ww. zarzutów pozwany wniósł o rozłożenie na raty zasądzonej kwoty. Pozwany przy jednoczesnym kwestionowaniu legitymacji czynnej powoda nie kwestionował zasadności żądania zapłaty odsetek naliczanych, zarówno przez wierzyciela pierwotnego, jak i jego następcę prawnego, a także niespłaconego kapitału pożyczki.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutu braku legitymacji procesowej po stronie powoda – jako zarzutu najdalej idącego – Sąd uznał zarzut ten za niezasadny, gdyż powód w należyty sposób wykazał swoje uprawnienie do występowania przeciwko pozwanemu z roszczeniem o zapłatę wynikającym z umowy nr (...) z dnia 11 sierpnia 2017 r. zawartej między pozwanym a (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W.. Jak wynika z dokumentów przedłożonych przez powoda w formie kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem przez reprezentującego powoda radcę prawnego – powód nabył wierzytelność wobec pozwanego wynikającą z przedmiotowej umowy pożyczki na podstawie umowy cyklicznego przelewu wierzytelności z dnia 28 września 2017 r. i porozumienia z dnia 24 maja 2018 zawartego z (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W.. Na potwierdzenie tej okoliczności powód przedłożył sporządzoną w ww. formie kopię przedmiotowej umowy przelewu i wraz z załącznikami wykazującymi umocowanie do jej zawarcia przez podpisujące osoby. Powód przedłożył również sporządzoną w ww. formie kopię porozumienia zawartego pomiędzy tożsamymi stronami w dniu 24 maja 2018 r., a nadto poświadczony za zgodność z oryginałem wyciąg z wykazu wierzytelności objętych zakresem umowy i porozumienia, z którego w sposób niebudzący wątpliwości

Sądu wynika, że przedmiotem cesji wierzytelności była wierzytelność przysługująca pierwotnemu wierzycielowi wobec pozwanego z tytułu umowy stanowiącej podstawę żądania powoda w niniejszej sprawie. W ocenie Sądu z przedłożonych przez powoda dokumentów wynika więc, że umowę przelewu wierzytelności z dnia 28 września 2017 r. wraz z porozumieniem do tej umowy z dnia 24 maja 2018 r. zawarto skutecznie. W ocenie Sądu powód wykazał również fakt nabycia od wierzyciela pierwotnego wierzytelności, której domaga się obecnie do pozwanego.

W dalszej kolejności zważyć należało, iż na żadaną przez powoda kwotę w łącznej wysokości 13.591,99 zł złożyły się następujące kwoty: 8.333,32 zł tytułem niespłaconego kapitału; 299,54 zł tytułem kwoty odsetek naliczonych przez wierzyciela pierwotnego do dnia zamknięcia salda; 147,03 zł tytułem kwoty odsetek naliczonych od kwoty kapitału przez cesjonariusza; 4.742,10 zł tytułem opłaty przygotowawczej (koszty czynności związanych z przygotowaniem umowy pożyczki); 70,00 zł tytułem opłaty administracyjnej (koszty czynności związanych z zarządzaniem kontem umowy pożyczki).

Pozwany – wskazując na fakt dokonania częściowej spłaty pożyczki w kwocie 4.283,01 zł (różnica między kwotą do zwrotu wynikającą z umowy pożyczki a kwotą dochodzoną przez powoda) – ostatecznie nie kwestionował roszczenia powoda co do niespłaconego kapitału pożyczki, odsetek naliczonych przez wierzyciela pierwotnego i powoda w łącznej kwocie 1.042,00 zł oraz innych kosztów w kwocie 3 zł (przelew). Pozwany zakwestionował natomiast zasadność żądania zapłaty opłaty przygotowawczej w kwocie 5.999,00 zł i opłaty administracyjnej w kwocie 840,00 zł.

Mając na względzie tak zaprezentowane stanowiska procesowe stron, Sąd doszedł do przekonania, iż powództwo zasługiwało na uwzględnienie w zakresie: pozostałego do spłaty kapitału, odsetek naliczonych przez poprzedniego wierzyciela i powoda i innych opłat w kwocie 3 zł, których łączną wysokość – przy uwzględnieniu wpłat pozwanego – ustalono na kwotę 6.761,99 zł (sposób wyliczenia tej kwoty podany będzie w dalszej części).

W odniesieniu do konsekwentnie kwestionowanych przez pozwanego opłat: administracyjnej i przygotowawczej, Sąd uznał iż opłaty te, jako wprowadzone przez pożyczkodawcę do treści umowy zawartej z pozwanym w postaci nieważnego zapisu umownego – z mocy art. 58 § 1 i 3 k.c. nie wiązały pozwanego, przez co nie mogły stanowić podstawy skutecznego roszczenia o zapłatę należności w nich określonych, ani skutecznego zaliczenia na poczet tych opłat jakiegokolwiek części z dokonanych przez pozwanego wpłat.

Rozstrzygając w powyższy sposób Sąd miał na uwadze, że omawiane opłaty nie były głównym świadczeniem pozwanego (tym bowiem w umowie pożyczki jest wszak zgodnie z treścią art. 720 k.c. – zwrot pożyczki), nie zostało też wykazane, aby faktycznie pożyczkodawca, w związku z przedmiotową umową, faktycznie w okresie obowiązywania umowy pożyczki poniósł jakiegokolwiek koszty związane z tą pożyczką, a tylko wówczas mógłby skutecznie domagać się ich zwrotu przez pozwanego. Wręcz przeciwnie, w opinii Sądu, porównanie wysokości wypłaconej pozwanemu pożyczki, z wysokością przedmiotowych opłat, ujętych w comiesięcznej racie – przewidujące te opłaty postanowienia umowne nakazywało postrzegać jako ukryte odsetki, co niewątpliwie zmierzało do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych. Dokonując analizy treści umowy, Sąd ustalił bowiem, iż pożyczkodawca zastosował zabieg wprowadzania dodatkowych opłat – prowizji, pomimo iż formalnie ograniczył wysokość odsetek kapitałowych do poziomu zgodnego z treścią art. 359 § 2¹ k.c. W ten sposób pożyczkodawca podjął próbę obejścia ww. przepisu poprzez zastosowanie opłat z udzielenia pożyczki i tytułu jej obsługi, co znalazło odzwierciedlenie w znacznie przekraczającej odsetki maksymalne rzeczywistej wysokości tych opłat.

Zgodnie zaś z brzemieniem art. 359 k.c., stosownie do § 1 odsetki od sumy pieniężnej należą się tylko wtedy, gdy to wynika z czynności prawnej albo z ustawy, z orzeczenia sądu lub z decyzji innego właściwego organu. Jeżeli wysokość odsetek nie jest w inny sposób określona, należą się odsetki ustawowe, jednakże maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego (odsetki maksymalne) (§ 2 i 2¹). Jeżeli wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej przekracza wysokość odsetek maksymalnych, należą się odsetki maksymalne (§ 2²). Postanowienia

umowne nie mogą wyłączać ani ograniczać przepisów o odsetkach maksymalnych, także w razie dokonania wyboru prawa obcego. W takim przypadku stosuje się przepisy ustawy (§ 2³).

Przepis ten określa górną granicę tzw. odsetek kapitałowych tj. odsetek należnych za okres przed terminem wymagalności kapitału. Odsetki te stanowią wynagrodzenie za korzystanie z cudzych pieniędzy. Jako świadczenie uboczne wobec należności głównej mogą jednocześnie pełnić funkcję waloryzacyjną, odszkodowawczą, gwarancyjną i dyscyplinującą. Ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. (Dz. U. Nr 157, poz. 1316) został znowelizowany kodeks cywilny przez wprowadzenie przepisów art. 359 §2¹ – 2³, które ze skutkiem od 20 lutego 2006 r. znacząco ograniczyły swobodę zastrzegania odsetek wynikających z czynności prawnej. Celem tego unormowania jest przede wszystkim ochrona dłużnika przed odsetkami lichwiarskimi. Zgodnie z kolei z art. 58 §1 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek. Jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana (§ 3).

Przenosząc powyższe regulacje na grunt niniejszej sprawy Sąd uznał, że postanowienia umowy łączącej strony, określające wysokość opłaty administracyjnej i opłaty przygotowawczej w związku udzieloną pożyczką pozostawały nieważne, gdyż prowadziły do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych oraz godziły w naturę stosunku pożyczki. Jak wyżej wskazano, wynagrodzenie za udzielenie pożyczki nie jest elementem istotnym umowy pożyczki. Nie oznacza to, że nie może zostać wprowadzone do danej umowy pożyczki przez strony. Jednakże zasada swobody umów nie daje w tym zakresie pełnej dowolności. Zgodnie z art. 353¹ k.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Jakkolwiek więc w tych granicach strony umowy pożyczki uprawnione są do ujęcia w umowie postanowień obejmujących wynagrodzenie (opłatę) za udzielenie pożyczki, jak i opłatę za obsługę pożyczki, to jednak istota umowy pożyczki gotówkowej sprowadza się do udostępnienia przez pożyczkodawcę na rzecz pożyczkobiorcy określonej sumy pieniędzy na ustalony okres i jej zwrotu po tym czasie. Stąd też, mimo że strony mogą ustalić dla pożyczkodawcy wynagrodzenie, to winno ono odpowiadać zakresowi obowiązków pożyczkodawcy i uwzględniać ewentualne koszty, jakie w związku z udzieleniem pożyczki musiał ponieść. Ponieważ przedmiotem świadczenia pożyczkodawcy jest suma pieniężna, przy ustalaniu obowiązków stron istotne są regulacje zawarte w art. 359 k.c. dotyczące odsetek kapitałowych. Przepis ten wpływa na zakres świadczeń stron wskazując, że wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może przekraczać odsetek maksymalnych. Świadczenie dodatkowe przy umowie pożyczki w postaci wynagrodzenia (opłaty, czy też prowizji), winno być zatem świadczeniem wyważonym co do wysokości, odpowiednim do zakresu świadczeń i obowiązków pożyczkodawcy, a także pozostawać w odpowiedniej proporcji do kwoty pożyczki. Zdaniem Sądu opłata przygotowawcza w kwocie 5.999 zł i opłata administracyjna w kwocie 840 zł – naliczone w treści umowy w związku z udzieleniem pożyczki w kwocie 10.000 zł walorów tych w sposób oczywisty nie spełniały. Opłaty te odpowiadały wszak stanowiły prawie 70 % udzielonej pożyczki. Powód nie wykazał zaś, jak już to wyżej wskazano, że faktycznie opłaty ta uwarunkowane są kosztami, jakie w związku z tą pożyczką pożyczkodawca musiał ponieść. Zdaniem Sądu omawianej prowizji nie da się pogodzić z istotą umowy pożyczki oraz przepisami o odsetkach maksymalnych. Brak jest faktycznego, jak również prawnego uzasadnienia dla takich opłat. W opinii Sądu opłaty te nie tylko stanowiły obejście przepisów o odsetkach maksymalnych, ale też godziły w naturę umowy pożyczki, gdyż jej celem było uzyskanie przez pożyczkodawcę wynagrodzenia nieadekwatnego do spełnionego świadczenia. Z tych przyczyn postanowienia umowy przewidujące te opłaty zgodnie z art. 58 §1 i 3 k.c. są nieważne, a co za tym idzie nie wiążą pozwanego. Pogląd o możliwości potraktowania prowizji (opłat) jako sposobu obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych został zresztą wyrażony w orzeczeniu Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25 lutego 2015 r. w sprawie V ACa 622/14 (portal Orzeczeń Sądu Apelacyjnego w Katowicach). Sąd w niniejszej sprawie w pełni podziela pogląd wyrażony w przytoczonym orzeczeniu, iż postanowienia umowne, wprowadzające do umowy pożyczki, obok odsetek maksymalnych, wygórowane prowizje nie mogą wyłączać ani ograniczać przepisów o odsetkach maksymalnych.

Mając powyższe na uwadze Sąd uwzględnił powództwo jedynie w zakresie niespłaconego kapitału, odsetek naliczanych przez wierzyciela pierwotnego i powoda, a także w zakresie opłat tytułem przelewu. Po zsumowaniu kwot:

wypłaconego pozwanemu kapitału (10.000 zł), ww. odsetek (1.042 zł) oraz opłat tytułem przelewu (3 zł) i odjęciu spłaconej już przez pozwanego kwoty 4.283,01 zł, zasadnym stało się zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 6.761,99 zł (11.045 zł – 4.283,01 zł) – o czym na podstawie art. 720 k.c. w zw. z art. 509 k.c. orzeczono w pkt. I wyroku. Na podstawie zaś art. 481 § 1 i 2 k.c. Sąd zasądził również odsetki ustawowe za opóźnienie od ww. kwoty od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

W pozostałym zakresie, powództwo jako pozbawione podstaw, zostało przez Sąd oddalone, o czym orzeczono w pkt. II wyroku.

Wobec wniosku pozwanego o rozłożenie zasądzzonego świadczenia na raty wskazać należy, iż zgodnie z treścią art. 320 k.p.c. w szczególnie uzasadnionych wypadkach Sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie. Niniejszy przepis zezwala Sądowi na dokonanie modyfikacji sposobu spełnienia zasądzzonego świadczenia poprzez ustalenie rat spłaty, dając możliwość orzekania o sposobie spełnienia świadczenia w sposób bardziej dogodny dla zobowiązanego, aniżeli wynikałoby to z regulacji prawa materialnego. Nie ulega wątpliwości, iż skorzystanie z tego uprawnienia możliwe jest tylko w szczególnie uzasadnionych przypadkach i Sąd powinien korzystać z tego uprawnienia wyjątkowo i ze szczególną ostrożnością. Za szczególnie uzasadnione uznać należy sytuacje, w których ze względu na stan majątkowy, rodzinny, czy zdrowotny spełnienie zasądzzonego świadczenia byłoby dla pozwanego niemożliwe do wykonania lub w każdym razie bardzo utrudnione. Sąd zważył, iż sytuacja majątkowa i życiowa pozwanego jest bardzo zła, na co wskazują liczne zobowiązania finansowe, podeszły wiek, schorzenia pozwanego i jego żony, która nie posiada dochodu. Po potrąceniach komorniczych dochód pozwanego nie wystarcza na opłaty za mieszkanie. W ocenie Sądu sytuacja bytowa pozwanego jest na tyle trudna, że spełnienie świadczenia zasądzzonego w pkt. I wyroku może okazać się niemożliwe niezależnie od tego, czy pozwany będzie zobowiązany do jednorazowej zapłaty całego świadczenia czy też do zapłaty w ratach. Rozłożenie zatem na raty należności przysługującej w niniejszej sprawie powodowi Sąd uznał za bezcelowe w związku z w/w sytuacją finansową i życiową pozwanego wyraźnie wskazującą na brak realnej możliwości spłaty należności dochodzonych niniejszym pozwem choćby w niewysokich ratach.

Częściowo uwzględniając powództwo w niniejszej sprawie Sąd w pkt. II wyroku odstąpił, na mocy art. 102 k.p.c., od obciążania pozwanego kosztami niniejszego procesu. Art. 102 k.p.c. pozwalający, w szczególnie uzasadnionych wypadkach, na zasądzenie od strony przegrywającej tylko części kosztów lub nie obciążaniu jej kosztami w ogóle, jest przepisem szczególnym, stanowiącym wyłom w zasadzie odpowiedzialności za wynik sporu i urzeczywistniającym zasadę słuszności. Przepis ten nie konkretyzuje owych szczególnie uzasadnionych wypadków, do których się odnosi – pozostawione to więc przez ustawodawcę zostało do uznania sądu, który uwzględniając całokształt okoliczności sprawy kierować się powinien własnym poczuciem sprawiedliwości. Zarówno w doktrynie jak i praktyce orzeczniczej utrwaliło się przy tym, iż owe szczególne okoliczności związane mogą być zarówno z przebiegiem samego procesu, jak i okolicznościami pozostającymi na zewnątrz procesu – a więc także, a nawet zwłaszcza, dotyczącymi stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony. Okoliczności te winny być przy tym oceniane z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego. Mając powyższe na względzie Sąd zważył, iż sytuacja finansowa i życiowa pozwanego jest bardzo zła (co zostało już przeanalizowane przez Sąd przy rozważaniu zasadności rozłożenia zasądzzonego świadczenia na raty), a także kierując się tym, że ewentualne zasądzenie od pozwanego kosztów procesu obciążałoby go ponad miarę, Sąd uznał, iż zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek i na zasadzie art. 102 k.p.c. odstąpił od obciążania pozwanego kosztami procesu.

Sygn. akt I 1 C 2634/18

UZASADNIENIE

Powód (...) (Luxembourg) S.A. z siedzibą w Luksemburgu wniósł pozew przeciwko G. J. o zapłatę kwoty 13.591,99 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od ww. kwoty od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i kosztami procesu. W uzasadnieniu powód wskazał, że dochodzi roszczenia pieniężnego wynikającego z zawartej przez pozwanego umowy pożyczki o nr (...) z dnia 11 sierpnia 2017 r., którą to wierzytelność powód nabył od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W..

/pozew– k. 3-4v/

W dniu 2 listopada 2018 r. tut. Sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, którym orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

/nakaz zapłaty – k. 25/

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości, zarzucając powodowi brak udowodnienia roszczenia, zarówno co do zasady, jak i wysokości, a nadto naruszenie zasad współżycia społecznego poprzez ograniczenie zasady swobody umów z uwagi na zastosowanie w umowie niedozwolonych klauzul umownych dotyczących kwot prowizji za jej udzielenie. W ocenie pozwanego ustalenie opłaty przygotowawczej na kwotę 5.990,00 zł oraz opłaty administracyjnej na kwotę 840,00 zł stanowi próbę obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych.

/sprzeciw od nakazu zapłaty – k. 34 – 37v/

Na rozprawie w dniu 1 kwietnia 2019 r. pełnomocnik pozwanego podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie, a nadto wskazał na fakt dokonania przez pozwanego spłaty w kwocie 4.283,01 zł. Jednocześnie oświadczył, że pozwany, kwestionuje jedynie zasadność żądania zapłaty opłaty przygotowawczej i opłaty administracyjnej, nie kwestionując natomiast zasadności żądania zapłaty odsetek naliczanych, zarówno przez wierzyciela pierwotnego, jak i jego następcę prawnego. Zdaniem pozwanego, kwota należnego powodowi kapitału powinna stanowić różnicę pomiędzy kwotą, którą pozwany zobowiązany był zwrócić tytułem kapitału (10.000 zł) a kwotą już spłaconą (4.283,01 zł).

/protokół rozprawy z dn. 01.04.2019 r. – k. 51-51v/

W piśmie procesowym z dnia 8.04.2019 r. pełnomocnik pozwanego podniósł dodatkowo zarzut braku legitymacji czynnej powoda, nadto z daleko idącej ostrożności procesowej, w przypadku nieuwzględnienia ww. zarzutu, jak również zarzutu abuzywności postanowień umowy odnoszących się do wysokości prowizji obejmującej opłatę przygotowawczą oraz opłatę administracyjną, wniósł o rozłożenie na raty zasądzonej kwoty po 200 zł miesięcznie.

/pismo procesowe pełnomocnika powoda wraz z oświadczeniem o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania i załącznikami – k. 53 – 101/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 11 sierpnia 2017 r. G. J. zawarł z (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. umowę pożyczki nr (...) na kwotę 10.000 zł, w treści której zobowiązał się do zwrotu pożyczkodawcy łącznej kwoty 17.875 zł. Dochodzona pozwem kwota 13.591,99 zł stanowi niespłaconą część pożyczki składającą się z następujących kwot:

- 8.333,32 zł – tytułem niespłaconego kapitału,
- 299,54 zł – tytułem kwoty odsetek naliczonych przez wierzyciela pierwotnego do dnia zamknięcia salda,
- 147,03 zł – tytułem kwoty odsetek naliczonych od kwoty kapitału przez cesjonariusza,
- 4.742,10 zł – tytułem opłaty przygotowawczej (koszty czynności związanych z przygotowaniem umowy pożyczki),
- 70,00 zł – tytułem opłaty administracyjnej (koszty czynności związanych z zarządzaniem kontem umowy pożyczki).

/niesporne, nadto: umowa pożyczki – k. 5 – 9v/

(...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wystawiła opatrzone datą 14 marca 2018 r., - adresowane do G. J. – wypowiedzenie umowy pożyczki o nr (...) z jednoczesnym wezwaniem do zapłaty kwoty 13.337,18 zł.

/niesporne, nadto: pismo (...) S.A. z siedzibą w W. opatrzone datą 14.03.2018 r. – k. 10/

W dniu 28 września 2017 r. (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. zawarła z (...) (Luxembourg) S.A. z siedzibą w Luksemburgu umowę cyklicznego przelewu wierzytelności przysługujących cedentowi z tytułu umów pożyczek, przedmiotem której było ustalenie zasad cyklicznego przenoszenia na rzecz cesjonariusza ww. wierzytelności. W dniu 24 maja 2018 r. pomiędzy tożsamymi stronami zawarto porozumienie nr 8, na mocy którego doszło do cesji określonych w wykazie wierzytelności.

/niesporne, nadto: kopia umowy cyklicznego przelewu wierzytelności – k. 11 – 12v, kopia porozumienia z dn. 24.05.2018 r. – k. 13 – 13v/

W wykazie wierzytelności do porozumienia z dnia 24 maja 2018 r. do umowy Ramowej Cyklicznego Przelewu Wierzytelności z dnia 28 września 2017 r. zamieszczono tabelaryczne zestawienie danych umowy o nr (...) (w tym łączne saldo zobowiązania, kapitał, opłata przygotowawcza etc.) i danych osobowych G. J. (w tym danych adresowych, a także nr PESEL i nr dowodu osobistego).

/niesporne, nadto – vide – k. 14/

(...) (Luxembourg) S.A. z siedzibą w Luksemburgu wystawiła opatrzone datą 11 czerwca 2018 r., adresowane do G. J. zawiadomienie o przeniesieniu wierzytelności z jednoczesnym wezwaniem do zapłaty kwoty 13.483,32 zł wynikającej z umowy pożyczki o nr (...) z dnia 11 sierpnia 2017 r.

/niesporne, nadto – vide – pismo (...) (Luxembourg) S.A. z siedzibą w Luksemburgu opatrzone datą 11.06.2018 r. – k. 18/

Kwota uzyskana przez G. J. z tytułu przedmiotowej pożyczki została przez niego przeznaczona na lekarstwa i zabiegi dla żony po przebytych przez nią zabiegach i operacjach medycznych. Na pokrycie tych kosztów nie pozwalała G. J. wysokość uzyskiwanej przez niego emerytury. G. J. ma obecnie 80 lat. Uzyskuje emeryturę, która po zajęciach komorniczych wynosi ok. 2.000 zł. Stałe miesięczne wydatki związane z najmem mieszkania i jego utrzymaniem oraz uiszczeniem opłat za media wynoszą około 2.400 zł. Żona pozwanego nie nabyła praw do emerytury, uzyskuje jedynie zasiłek w kwocie 180 zł. Nieregularnie pomaga małżeństwu J. ich córka.

/dowód: zeznania pozwanego – k. 106v/

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wyżej wymienionych dowodów z dokumentów przedłożonych przez stronę powodową w toku postępowania, których prawdziwość nie budziła wątpliwości Sądu co do swej wiarygodności, a zatem brak było podstaw do odmowy dania im wiary. Pozostałe dokumenty zgromadzone w aktach nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia, gdyż nie wnoszą do sprawy żadnych nowych istotnych okoliczności.

Powód domagając się zasądzenia od pozwanego kwoty wskazanej w pozwie powoływał się na umowę pożyczki z dnia 11 sierpnia 2017 r. zawartą między pozwaną a (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W., wyjaśniając, że wierzytelność dochodzoną pozwem, wynikającą z ww. umowy pożyczki, nabył na podstawie umowy przelewu wierzytelności z dnia 28 września 2017 r. i porozumienia z dnia 24 maja 2018 (art. 509 k.c.).

Pozwany wskazywał na abuzywność postanowień umowy odnoszących się do wysokości prowizji obejmującej opłatę przygotowawczą oraz opłatę administracyjną, nadto kwestionował legitymację czynną powoda. Z daleko idącej ostrożności procesowej, w przypadku nieuwzględnienia ww. zarzutów pozwany wniósł o rozłożenie na raty zasądzonej kwoty. Pozwany przy jednoczesnym kwestionowaniu legitymacji czynnej powoda nie kwestionował zasadności żądania zapłaty odsetek naliczanych, zarówno przez wierzyciela pierwotnego, jak i jego następcę prawnego, a także niespłaconego kapitału pożyczki.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutu braku legitymacji procesowej po stronie powoda – jako zarzutu najdalej idącego – Sąd uznał zarzut ten za niezasadny, gdyż powód w należyty sposób wykazał swoje uprawnienie do występowania przeciwko pozwanemu z roszczeniem o zapłatę wynikającym z umowy nr (...) z dnia 11 sierpnia 2017 r. zawartej między pozwanym a (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W.. Jak wynika z dokumentów przedłożonych przez powoda w formie kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem przez reprezentującego powoda radcę prawnego – powód nabył wierzycelność wobec pozwanego wynikającą z przedmiotowej umowy pożyczki na podstawie umowy cyklicznego przelewu wierzycelności z dnia 28 września 2017 r. i porozumienia z dnia 24 maja 2018 zawartego z (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W.. Na potwierdzenie tej okoliczności powód przedłożył sporządzoną w ww. formie kopię przedmiotowej umowy przelewu i wraz z załącznikami wykazującymi umocowanie do jej zawarcia przez podpisujące osoby. Powód przedłożył również sporządzoną w ww. formie kopię porozumienia zawartego pomiędzy tożsamymi stronami w dniu 24 maja 2018 r., a nadto poświadczony za zgodność z oryginałem wyciąg z wykazu wierzycelności objętych zakresem umowy i porozumienia, z którego w sposób niebudzący wątpliwości Sądowi wynika, że przedmiotem cesji wierzycelności była wierzycelność przysługująca pierwotnemu wierzycielowi wobec pozwanego z tytułu umowy stanowiącej podstawę żądania powoda w niniejszej sprawie. W ocenie Sądu z przedłożonych przez powoda dokumentów wynika więc, że umowę przelewu wierzycelności z dnia 28 września 2017 r. wraz z porozumieniem do tej umowy z dnia 24 maja 2018 r. zawarto skutecznie. W ocenie Sądu powód wykazał również fakt nabycia od wierzyciela pierwotnego wierzycelności, której domaga się obecnie do pozwanego.

W dalszej kolejności zważyć należało, iż na żadaną przez powoda kwotę w łącznej wysokości 13.591,99 zł złożyły się następujące kwoty: 8.333,32 zł tytułem niespłaconego kapitału; 299,54 zł tytułem kwoty odsetek naliczonych przez wierzyciela pierwotnego do dnia zamknięcia salda; 147,03 zł tytułem kwoty odsetek naliczonych od kwoty kapitału przez cesjonariusza; 4.742,10 zł tytułem opłaty przygotowawczej (koszty czynności związanych z przygotowaniem umowy pożyczki); 70,00 zł tytułem opłaty administracyjnej (koszty czynności związanych z zarządzaniem kontem umowy pożyczki).

Pozwany – wskazując na fakt dokonania częściowej spłaty pożyczki w kwocie 4.283,01 zł (różnica między kwotą do zwrotu wynikającą z umowy pożyczki a kwotą dochodzoną przez powoda) – ostatecznie nie kwestionował roszczenia powoda co do niespłaconego kapitału pożyczki, odsetek naliczonych przez wierzyciela pierwotnego i powoda w łącznej kwocie 1.042,00 zł oraz innych kosztów w kwocie 3 zł (przelew). Pozwany zakwestionował natomiast zasadność żądania zapłaty opłaty przygotowawczej w kwocie 5.999,00 zł i opłaty administracyjnej w kwocie 840,00 zł.

Mając na względzie tak zaprezentowane stanowiska procesowe stron, Sąd doszedł do przekonania, iż powództwo zasługiwało na uwzględnienie w zakresie: pozostałego do spłaty kapitału, odsetek naliczonych przez poprzedniego wierzyciela i powoda i innych opłat w kwocie 3 zł, których łączną wysokość – przy uwzględnieniu wpłat pozwanego – ustalono na kwotę 6.761,99 zł (sposób wyliczenia tej kwoty podany będzie w dalszej części).

W odniesieniu do konsekwentnie kwestionowanych przez pozwanego opłat: administracyjnej i przygotowawczej, Sąd uznał iż opłaty te, jako wprowadzone przez pożyczkodawcę do treści umowy zawartej z pozwanym w postaci nieważnego zapisu umownego – z mocy art. 58 § 1 i 3 k.c. nie wiązały pozwanego, przez co nie mogły stanowić podstawy skutecznego roszczenia o zapłatę należności w nich określonych, ani skutecznego zaliczenia na poczet tych opłat jakiegokolwiek części z dokonanych przez pozwanego wpłat.

Rozstrzygając w powyższy sposób Sąd miał na uwadze, że omawiane opłaty nie były głównym świadczeniem pozwanego (tym bowiem w umowie pożyczki jest wszak zgodnie z treścią art. 720 k.c. – zwrot pożyczki), nie zostało też wykazane, aby faktycznie pożyczkodawca, w związku z przedmiotową umową, faktycznie w okresie obowiązywania umowy pożyczki poniósł jakiegokolwiek koszty związane z tą pożyczką, a tylko wówczas mógłby skutecznie domagać się ich zwrotu przez pozwanego. Wręcz przeciwnie, w opinii Sądu, porównanie wysokości wypłaconej pozwanemu pożyczki, z wysokością przedmiotowych opłat, ujętych w comiesięcznej racie – przewidujące te opłaty postanowienia umowne nakazywało postrzegać jako ukryte odsetki, co niewątpliwie zmierzało do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych. Dokonując analizy treści umowy, Sąd ustalił bowiem, iż pożyczkodawca zastosował zabieg wprowadzania dodatkowych opłat – prowizji, pomimo iż formalnie ograniczył wysokość odsetek

kapitałowych do poziomu zgodnego z treścią art. 359 § 2¹ k.c. W ten sposób pożyczkodawca podjął próbę obejścia ww. przepisu poprzez zastosowanie opłat z udzielenia pożyczki i tytułu jej obsługi, co znalazło odzwierciedlenie w znacznie przekraczającej odsetki maksymalne rzeczywistej wysokości tych opłat.

Zgodnie zaś z brzemieniem art. 359 k.c., stosownie do § 1 odsetki od sumy pieniężnej należą się tylko wtedy, gdy to wynika z czynności prawnej albo z ustawy, z orzeczenia sądu lub z decyzji innego właściwego organu. Jeżeli wysokość odsetek nie jest w inny sposób określona, należą się odsetki ustawowe, jednakże maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego (odsetki maksymalne) (§ 2 i 2¹). Jeżeli wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej przekracza wysokość odsetek maksymalnych, należą się odsetki maksymalne (§ 2²). Postanowienia umowne nie mogą wyłączać ani ograniczać przepisów o odsetkach maksymalnych, także w razie dokonania wyboru prawa obcego. W takim przypadku stosuje się przepisy ustawy (§ 2³).

Przepis ten określa górną granicę tzw. odsetek kapitałowych tj. odsetek należnych za okres przed terminem wymagalności kapitału. Odsetki te stanowią wynagrodzenie za korzystanie z cudzych pieniędzy. Jako świadczenie uboczne wobec należności głównej mogą jednocześnie pełnić funkcję waloryzacyjną, odszkodowawczą, gwarancyjną i dyscyplinującą. Ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. (Dz. U. Nr 157, poz. 1316) został znowelizowany kodeks cywilny przez wprowadzenie przepisów art. 359 §2¹ – 2³, które ze skutkiem od 20 lutego 2006 r. znacząco ograniczyły swobodę zastrzegania odsetek wynikających z czynności prawnej. Celem tego unormowania jest przede wszystkim ochrona dłużnika przed odsetkami lichwiarskimi. Zgodnie z kolei z art. 58 §1 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek. Jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana (§ 3).

Przenosząc powyższe regulacje na grunt niniejszej sprawy Sąd uznał, że postanowienia umowy łączącej strony, określające wysokość opłaty administracyjnej i opłaty przygotowawczej w związku udzieloną pożyczką pozostawały nieważne, gdyż prowadziły do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych oraz godziły w naturę stosunku pożyczki. Jak wyżej wskazano, wynagrodzenie za udzielenie pożyczki nie jest elementem istotnym umowy pożyczki. Nie oznacza to, że nie może zostać wprowadzone do danej umowy pożyczki przez strony. Jednakże zasada swobody umów nie daje w tym zakresie pełnej dowolności. Zgodnie z art. 353¹ k.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Jakkolwiek więc w tych granicach strony umowy pożyczki uprawnione są do ujęcia w umowie postanowień obejmujących wynagrodzenie (opłatę) za udzielenie pożyczki, jak i opłatę za obsługę pożyczki, to jednak istota umowy pożyczki gotówkowej sprowadza się do udostępnienia przez pożyczkodawcę na rzecz pożyczkobiorcy określonej sumy pieniędzy na ustalony okres i jej zwrotu po tym czasie. Stąd też, mimo że strony mogą ustalić dla pożyczkodawcy wynagrodzenie, to winno ono odpowiadać zakresowi obowiązków pożyczkodawcy i uwzględniać ewentualne koszty, jakie w związku z udzieleniem pożyczki musiał ponieść. Ponieważ przedmiotem świadczenia pożyczkodawcy jest suma pieniężna, przy ustalaniu obowiązków stron istotne są regulacje zawarte w art. 359 k.c. dotyczące odsetek kapitałowych. Przepis ten wpływa na zakres świadczeń stron wskazując, że wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może przekraczać odsetek maksymalnych. Świadczenie dodatkowe przy umowie pożyczki w postaci wynagrodzenia (opłaty, czy też prowizji), winno być zatem świadczeniem wyważonym co do wysokości, odpowiednim do zakresu świadczeń i obowiązków pożyczkodawcy, a także pozostawać w odpowiedniej proporcji do kwoty pożyczki. Zdaniem Sądu opłata przygotowawcza w kwocie 5.999 zł i opłata administracyjna w kwocie 840 zł – naliczone w treści umowy w związku z udzieleniem pożyczki w kwocie 10.000 zł walorów tych w sposób oczywisty nie spełniały. Opłaty te odpowiadały wszak stanowiły prawie 70 % udzielonej pożyczki. Powód nie wykazał zaś, jak już to wyżej wskazano, że faktycznie opłaty te uwarunkowane są kosztami, jakie w związku z tą pożyczką pożyczkodawca musiał ponieść. Zdaniem Sądu omawianej prowizji nie da się pogodzić z istotą umowy pożyczki oraz przepisami o odsetkach maksymalnych. Brak jest faktycznego, jak również prawnego uzasadnienia dla takich opłat. W opinii Sądu opłaty te nie tylko stanowiły obejście przepisów o odsetkach maksymalnych, ale też godziły w naturę

umowy pożyczki, gdyż jej celem było uzyskanie przez pożyczkodawcę wynagrodzenia nieadekwatnego do spełnionego świadczenia. Z tych przyczyn postanowienia umowy przewidujące te opłaty zgodnie z art. 58 §1 i 3 k.c. są nieważne, a co za tym idzie nie wiążą pozwanego. Pogląd o możliwości potraktowania prowizji (opłat) jako sposobu obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych został zresztą wyrażony w orzeczeniu Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25 lutego 2015 r. w sprawie V ACa 622/14 (portal Orzeczeń Sądu Apelacyjnego w Katowicach). Sąd w niniejszej sprawie w pełni podziela pogląd wyrażony w przytoczonym orzeczeniu, iż postanowienia umowne, wprowadzające do umowy pożyczki, obok odsetek maksymalnych, wygórowane prowizje nie mogą wyłączać ani ograniczać przepisów o odsetkach maksymalnych.

Mając powyższe na uwadze Sąd uwzględnił powództwo jedynie w zakresie niespłaconego kapitału, odsetek naliczanych przez wierzyciela pierwotnego i powoda, a także w zakresie opłat tytułem przelewu. Po zsumowaniu kwot: wypłaconego pozwanemu kapitału (10.000 zł), ww. odsetek (1.042 zł) oraz opłat tytułem przelewu (3 zł) i odjęciu spłaconej już przez pozwanego kwoty 4.283,01 zł, zasadnym stało się zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 6.761,99 zł (11.045 zł – 4.283,01 zł) – o czym na podstawie art. 720 k.c. w zw. z art. 509 k.c. orzeczono w pkt. I wyroku. Na podstawie zaś art. 481 § 1 i 2 k.c. Sąd zasądził również odsetki ustawowe za opóźnienie od ww. kwoty od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

W pozostałym zakresie, powództwo jako pozbawione podstaw, zostało przez Sąd oddalone, o czym orzeczono w pkt. II wyroku.

Wobec wniosku pozwanego o rozłożenie zasądzzonego świadczenia na raty wskazać należy, iż zgodnie z treścią art. 320 k.p.c. w szczególnie uzasadnionych wypadkach Sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie. Niniejszy przepis zezwala Sądowi na dokonanie modyfikacji sposobu spełnienia zasądzzonego świadczenia poprzez ustalenie rat spłaty, dając możliwość orzekania o sposobie spełnienia świadczenia w sposób bardziej dogodny dla zobowiązanego, aniżeli wynikałoby to z regulacji prawa materialnego. Nie ulega wątpliwości, iż skorzystanie z tego uprawnienia możliwe jest tylko w szczególnie uzasadnionych przypadkach i Sąd powinien korzystać z tego uprawnienia wyjątkowo i ze szczególną ostrożnością. Za szczególnie uzasadnione uznać należy sytuacje, w których ze względu na stan majątkowy, rodzinny, czy zdrowotny spełnienie zasądzzonego świadczenia byłoby dla pozwanego niemożliwe do wykonania lub w każdym razie bardzo utrudnione. Sąd zważył, iż sytuacja majątkowa i życiowa pozwanego jest bardzo zła, na co wskazują liczne zobowiązania finansowe, podeszły wiek, schorzenia pozwanego i jego żony, która nie posiada dochodu. Po potrąceniach komorniczych dochód pozwanego nie wystarcza na opłaty za mieszkanie. W ocenie Sądu sytuacja bytowa pozwanego jest na tyle trudna, że spełnienie świadczenia zasądzzonego w pkt. I wyroku może okazać się niemożliwe niezależnie od tego, czy pozwany będzie zobowiązany do jednorazowej zapłaty całego świadczenia czy też do zapłaty w ratach. Rozłożenie zatem na raty należności przysługującej w niniejszej sprawie powodowi Sąd uznał za bezcelowe w związku z w/w sytuacją finansową i życiową pozwanego wyraźnie wskazującą na brak realnej możliwości spłaty należności dochodzonych niniejszym pozwem choćby w niewysokich ratach.

Częściowo uwzględniając powództwo w niniejszej sprawie Sąd w pkt. II wyroku odstąpił, na mocy art. 102 k.p.c., od obciążania pozwanego kosztami niniejszego procesu. Art. 102 k.p.c. pozwalający, w szczególnie uzasadnionych wypadkach, na zasądzenie od strony przegrywającej tylko części kosztów lub nie obciążaniu jej kosztami w ogóle, jest przepisem szczególnym, stanowiącym wyłom w zasadzie odpowiedzialności za wynik sporu i urzeczywistniającym zasadę słuszności. Przepis ten nie konkretyzuje owych szczególnie uzasadnionych wypadków, do których się odnosi – pozostawione to więc przez ustawodawcę zostało do uznania sądu, który uwzględniając całokształt okoliczności sprawy kierować się powinien własnym poczuciem sprawiedliwości. Zarówno w doktrynie jak i praktyce orzeczniczej utrwalilo się przy tym, iż owe szczególne okoliczności związane mogą być zarówno z przebiegiem samego procesu, jak i okolicznościami pozostającymi na zewnątrz procesu – a więc także, a nawet zwłaszcza, dotyczącymi stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony. Okoliczności te winny być przy tym oceniane z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego. Mając powyższe na względzie Sąd zważył, iż sytuacja finansowa i życiowa pozwanego jest bardzo zła (co zostało już przeanalizowane przez Sąd przy rozważaniu zasadności rozłożenia zasądzzonego świadczenia na raty), a także kierując się tym, że ewentualne zasądzenie od pozwanego kosztów procesu obciążałoby go ponad

miarę, Sąd uznał, iż zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek i na zasadzie art. 102 k.p.c. odstąpił od obciążania pozwanego kosztami procesu.

ZARZĄDZENIE

1. odnotować w kontrolce „uzas.”,
2. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnom. pozwanego,
3. akta przedłożyć z wpływem lub za 30 dni.